

Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym

LIX Edycja

Etap okręgowy

20.01.2018

Czas pracy:

60 minut

Instrukcja dla zawodnika

1. Sprawdź, czy test zawiera 14 stron (zadania 1 – 22). Ewentualny brak strony zgłoś członkowi Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym (OWoPiŚW).
2. Pamiętaj, że rozwiązanie testu odbywa się w warunkach kontrolowanej samodzielności, korzystanie z jakichkolwiek pomocy jest niedozwolone, a Komitet Okręgowy OWoPiŚW może zdyskwalifikować zawodnika na skutek stwierdzenia niesamodzielności pracy.
3. Za rozwiązanie testu możesz uzyskać maksymalnie 50 punktów. Przy każdym zadaniu wpisano możliwą do uzyskania liczbę punktów. Za odpowiedź Komitet Okręgowy OWoPiŚW może przyznać wyłącznie pełne punkty.
4. Odpowiedzi wpisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora. Wszelkie poprawki traktowane są jako odpowiedzi błędne.
5. Pamiętaj, że nie będą oceniane poprawne informacje wykraczające poza zakres polecenia. Jeśli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką Komitet Okręgowy OWoPiŚW oceni na zero punktów.

PATRONAT HONOROWY

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej – Andrzej Duda

PARTNERZY OWoPiŚW

Zadanie 1.

.../2 pkt

Wykonaj poniższe polecenie.

Indeks Percepcji Korupcji 2016

Pozycja	Państwo	Wynik
1	A	90
1	Nowa Zelandia	90
3	Finlandia	89
4	Szwecja	88
5	Szwajcaria	86
6	Norwegia	85
7	B	84
8	Holandia	83
9	Kanada	82
10	Niemcy	81
10	Luksemburg	81
10	Wielka Brytania	81

Źródło: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016#table, dostęp: 15.12.2017.

Uzupełnij poniższą tabelę wpisując w puste miejsca właściwe informacje o państwach oznaczonych w powyższej tabeli literami „A” i „B”.

Litera	Nazwa państwa	Forma rządów (ze względu na głowę państwa)	Typ ustroju według Wskaźnika Demokracji 2016 (Democracy Index 2016)*
A.	1.....	2.	3.
B.	4.	5.	6.

* Uwaga! Wybierz odpowiedzi 3. i 6. spośród następujących terminów: demokracja pełna; demokracja wadliwa; system hybrydowy i reżim autorytarny.

Zadanie 2.

.../2 pkt

Uzupełnij tabelę, wpisując w puste miejsca nazwy właściwych modeli demokracji według typologii Arenda Lijpharta.

	Niski stopień fragmentaryzacji kulturowej społeczeństwa	Wysoki stopień fragmentaryzacji kulturowej społeczeństwa
Konsensualny styl zachowania elit	A.	Demokracja konsocjonalna
Rywalizacyjny styl zachowania elit	Demokracja rywalizacyjna dośrodkowa	B.

Zadanie 3.

.../3 pkt

Uzupełnij tabelę, wpisując w puste miejsca informacje o europejskich ruchach uznawanych za populistyczne.

Nazwa ruchu/partii	Nazwa państwa	Lider i założyciel (imię i nazwisko)
Ruch Pięciu Gwiazd	Włochy	A.
B.	Holandia	Geert Wilders
Złoty Świt	C.	Nikolaos Michaloliakos

Zadanie 4.

.../3 pkt

Uzupełnij poniższą definicję korupcji zgodnie z brzmieniem art. 1 ustawy o CBA wpisując w wykropkowane miejsca obok liter odpowiednie terminy.

Korupcją, w rozumieniu ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym jest m.in. czyn „polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub A., jakichkolwiek B. korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub C. działania w wykonywaniu jej funkcji”.

Źródło: http://bip.cba.gov.pl/ftp/prawo/Ustawa_o_Centralnym_Biurze_Antykorupcyjnym.pdf, dostęp: 10.12.2017.

Zadanie 5.

.../3 pkt

Uzupełnij poniższą tabelę, wpisując w puste pola właściwe informacje.

Nazwa rewolucji	Nazwa państwa	Rok	Imię i nazwisko głównego beneficjenta rewolucji (lidera przewrotu i przyszłego prezydenta)
A.	Gruzja	2003	Micheil Saakaszwili
Pomarańczowa rewolucja	Ukraina	2004	B.
Tulipanowa rewolucja	C.	2005	Kurmanbek Bakijew

Zadanie 6.

.../3 pkt

Wykonaj poniższe polecenie.**O demokracji**

„Nasz ustrój polityczny nie jest naśladownictwem obcych praw, a my sami raczej jesteśmy wzorem dla innych niż inni dla nas. Nazywa się ten ustrój demokracją, ponieważ opiera się na większości obywateli, a nie na mniejszości. W sporach prywatnych każdy obywatel jest równy w obliczu prawa; jeśli zaś chodzi o znaczenie, to jednostkę ceni się nie ze względu na jej przynależność do pewnej grupy, lecz ze względu na talent osobisty, jakim się wyróżnia; nikomu też, kto jest zdolny służyć ojczyźnie, ubóstwo albo nieznanie pochodzenie nie przeszkadza w osiągnięciu zaszczytów. W naszym życiu państwowym kierujemy się zasadą wolności”.

Źródło: <http://www.knhd.law.uj.edu.pl/documents/3035628/196106b2-a450-4eb9-a3ae-dfa49e975a67>, dostęp: 15.12.2017.

Wskaż, kto jest autorem powyższych słów, w którym wieku zostały wypowiedziane i jaką funkcję publiczną pełniła osoba, której przypisuje się te słowa.

Osoba –

Wiek (stulecie) –

Funkcja –

Zadanie 7.

.../3 pkt

Uszereguj poniższe dokumenty w kolejności chronologicznej, zaczynając od uchwalonego najwcześniej. Ponadto, w odpowiedniej kolumnie wpisz nazwy miejscowości, w których każdy z nich przyjęto/sporzządzono/otwarto do podpisu.

Nazwa dokumentu	Nazwa miejscowości
A. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
B. Konwencja Praw Dziecka / Konwencja o Prawach Dziecka
C. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
D. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności
E. Międzynarodowa konwencja w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Rasowej
F. Konwencja w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet

Kolejność chronologiczna (wpisz właściwe litery):

1. 2. 3. 4. 5. 6.

Zadanie 8.*.../2 pkt*

Wykonaj poniższe polecenia.

8.1. Uszereguj prezydentów USA w kolejności chronologicznej, zaczynając od prezydenta sprawującego swój urząd najwcześniej.

- A) Thomas Jefferson
- B) Abraham Lincoln
- C) William McKinley
- D) James Abram Garfield
- E) John Fitzgerald Kennedy

Odp. 1. 2. 3. 4. 5.

8.2. Wskaż, który z powyższych prezydentów USA nie został zamordowany w trakcie sprawowania urzędu. W wykropkowane miejsce wpisz właściwą literę.

Odp.

Zadanie 9.*.../3 pkt*

Wykonaj poniższe polecenia.

9.1. Wskaż rok, w którym powstało Amnesty International oraz podaj nazwę miasta, w którym znajduje się główna siedziba tej organizacji.

Data założenia –

Główna siedziba –

9.2. Wskaż rok, w którym Amnesty International otrzymało Pokojową Nagrodę Nobla.

- A) 1977
- B) 1987
- C) 1997
- D) Amnesty International nie otrzymało Nagrody Nobla.

Odp.

9.3. Przeczytaj fragment Raportu Amnesty International 2016/17 i wykonaj poniższe polecenie.

PRAWA UCHODźCÓW I MIGRANTÓW

„Podczas prób dotarcia do Włoch drogą morską na nienadających się do żeglugi i przepelnionych łodziach na centralnym obszarze Morza Śródziemnego życie straciło ponad 4 500 osób, co jest najwyższą zanotowaną dotąd liczbą ofiar.

Ponad 181 000 uchodźców i migrantów przybyło do Włoch z Afryki Północnej – co stanowi wzrost w stosunku do lat ubiegłych. Zdecydowana większość wyruszyła z **X**..... i była ratowana z morza przez jednostki straży przybrzeżnej i marynarki Włoch, jednostki handlowe innych państw oraz w coraz większym stopniu statki ratownicze należące do organizacji pozarządowych (...).”

Źródło: <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1048002017POLISH.PDF>, dostęp: 10.12.2017.

Podaj nazwę państwa (oznaczonego w powyższym tekście literą X), z którego wyruszyła zdecydowana większość uchodźców i migrantów, o których mowa w tekście. W wyznaczone miejsce wpisz odpowiednią literę.

- A) Algieria
- B) Libia
- C) Tunezja
- D) Egipt

Odp.

Zadanie 10.

.../3 pkt

9 stycznia 2018 r. prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki przedstawił skład rządu. Uzupełnij poniższą, niepełną listę odpowiednim imieniem i nazwiskiem lub nazwą ministerstwa. Właściwe odpowiedzi wpisz w wykropkowane miejsca.

Ministrowie:

- **A.** – minister finansów
- Jerzy Stanisław KWIECIŃSKI – minister **B.**
- Mariusz BŁASZCZAK – minister **C.**
- **D.** – minister przedsiębiorczości i technologii
- Krzysztof JURGIEL – minister **E.**
- Joachim Stanisław BRUDZIŃSKI – minister **F.**
- **G.** – minister spraw zagranicznych

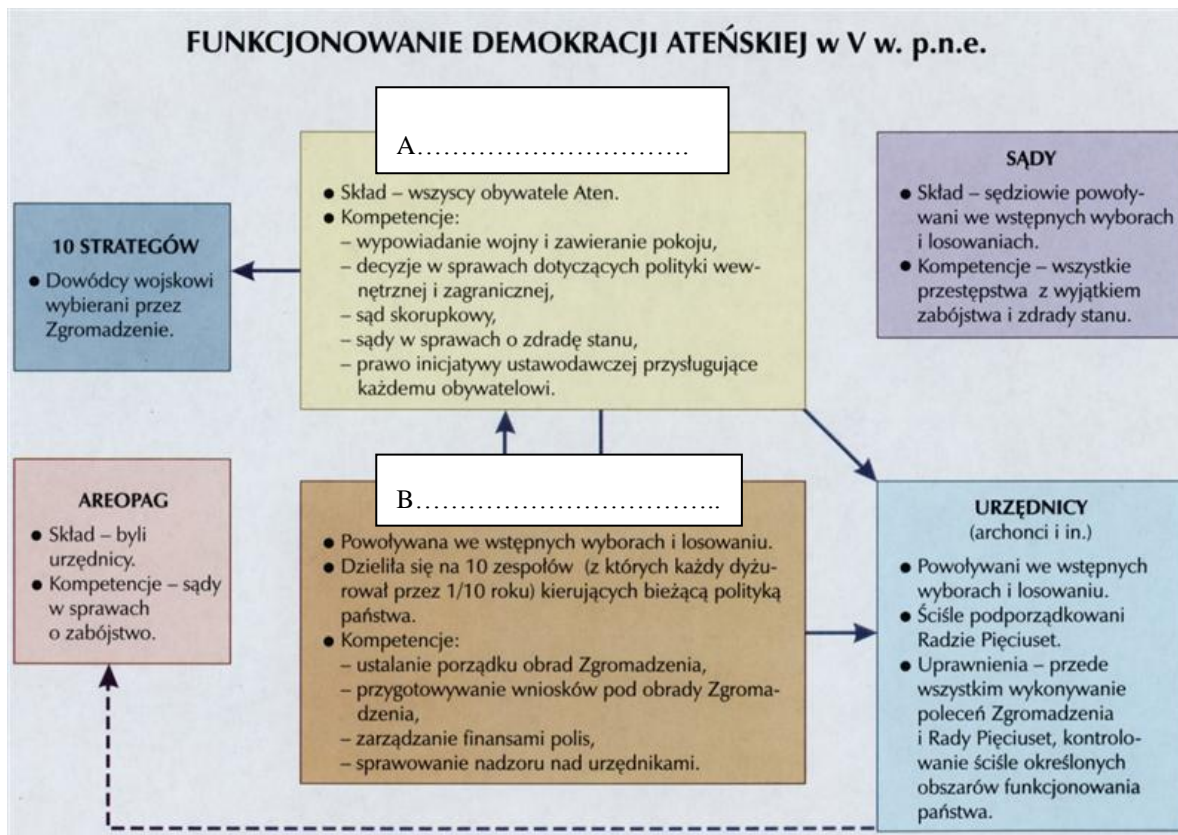
- **H.** – minister środowiska
- **I.** – minister zdrowia

Źródło: <https://bip.kprm.gov.pl/kpr/bip-rady-ministrow/sklad-rady-ministrow/4574,Sklad-Rady-Ministrow.html>, dostęp: 10.01.2018.

Zadanie 11.

.../2 pkt

W pustych miejscach wpisz nazwy właściwych organów systemu politycznego greckiej polis.

Źródło: <http://historykon.pl/wp-content/uploads/2014/11/28.jpg>, dostęp: 15.12.2017.

Zadanie 12.

.../2 pkt

Trzecia fala demokratyzacji według Samuela Huntingtona rozpoczęła się w roku

- A) 1974
- B) 1975
- C) 1989
- D) 1990

Odp.

w państwie:

- A) Hiszpania
- B) Portugalia
- C) Polska
- D) NRD

Odp.

Zadanie 13.

.../2 pkt

Wykonaj poniższe polecenie.

Fragment jednego z przywilejów szlacheckich

„Nareszcie przyrzekamy najuroczyściej, że żadnego obywatela osiadłego za popełnioną winę lub przestępstwo nie będziemy więzili dłużej niż sześć niedziel, aż do zebrania sądu przez nas lub starostę naszego wyznaczonego. A wtedy, jeśli sądowo i dowodnie niewinności swej dowiedzie, uwolnionym zostanie. Wyjąwszy takiego, który by schwytany był na kradzieży lub jakowym jawnym przestępstwie, jako to podpalaniu, rozmyślnym zabójstwie, porywaniu panien lub niewiast, łupieży i pustoszeniu włości. Nikomu też dóbr ani dzierżaw zabierać nie będziemy, chyba że w drodze prawa przez sędziów właściwych albo panów naszych jako winowajca będzie nam wskazany. Przyrzekamy niemniej, że żadnemu obywatelowi, żądającemu i proszącemu o rozgraniczenie między naszymi a jego dobrami i dziedzictwami, uczynić zadość nie omieszkamy”.

Źródło: <http://www.historycy.org/historia/index.php/t15806.html>, dostęp: 15.12.2017.

Podaj nazwę miasta, w którym nastąpiło nadanie powyższego przywileju szlacheckiego oraz rok jego nadania.

Miasto –

Rok –

Zadanie 14.

.../3 pkt

Wykonaj poniższe polecenia.

Deklaracja nieposłuszeństwa

„Wypowiadam posłuszeństwo władzy łamiącej demokratyczne zasady Konstytucji RP. Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej wypowiadam posłuszeństwo państwu, które w osobach swych najwyższych przedstawicieli depcze obywatelskie swobody. Mając świadomość odpowiedzialności karnej wynikającej z Artykułu 135. § 2. kodeksu karnego, który niniejszym naruszam, oświadczam, co następuje:

(...) Zmusić władzę do przestrzegania wartości demokratycznych jest dzisiaj łatwiej niż kilka dekad temu, kiedy przecież zdołaliśmy złamać wszechwładzę komunistycznej dyktatury. Łatwiej byłoby tę władzę zmieść – skoro nie stoją za nią tym razem żadne obce czołgi – nie do tego jednak dążę tym protestem. Ta władza legalnie uzyskała demokratyczny mandat, którego dziś nadużywa. (...)”

Źródło: <https://...org/o-nas-i-o-naszyczelach/deklaracja-nieposluszenstwa/>, dostęp: 15.12.2017.

14.1. Podaj nazwę formy działania postulowanej przez Henry'ego Davida Thoreau, do której wzywa powyższa deklaracja.

Odp.

14.2. Podaj nazwę, pod którą znana jest współczesna polska organizacja (ruch), która propaguje powyższą deklarację.

Odp.

14.3. Podaj imię i nazwisko lidera powyższej organizacji (ruchu), który pełni również funkcję prezesa zarządu fundacji wspierającej tą inicjatywę.

Odp.

Zadanie 15

.../2 pkt

Wykonaj polecenia uwzględniając przedstawione zdjęcia.

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/59/>; <http://dzieje.pl/aktualnosci/>; <http://wydarzenia.o.pl/wp-content/i/2011/06/>; <http://www.kultura-niezalezna.pl/rkn/>, dostęp: 27.12.2017.

15.1. Podaj nazwę antykomunistycznego ruchu happeningowego, którego działania zostały przedstawione na zdjęciach.

Odp.

15.2. Podaj imię i nazwisko lidera tego ruchu.

Odp.

Zadanie 16.

.../2 pkt

Wykonaj poniższe polecenia.

Logotyp komisji

Źródło: <http://www.venice.coe.int/webforms/events/>, dostęp: 12.12.2017.

16.1. Podaj pełną nazwę w języku polskim organu, którego logotyp przedstawiono powyżej.

Odp.

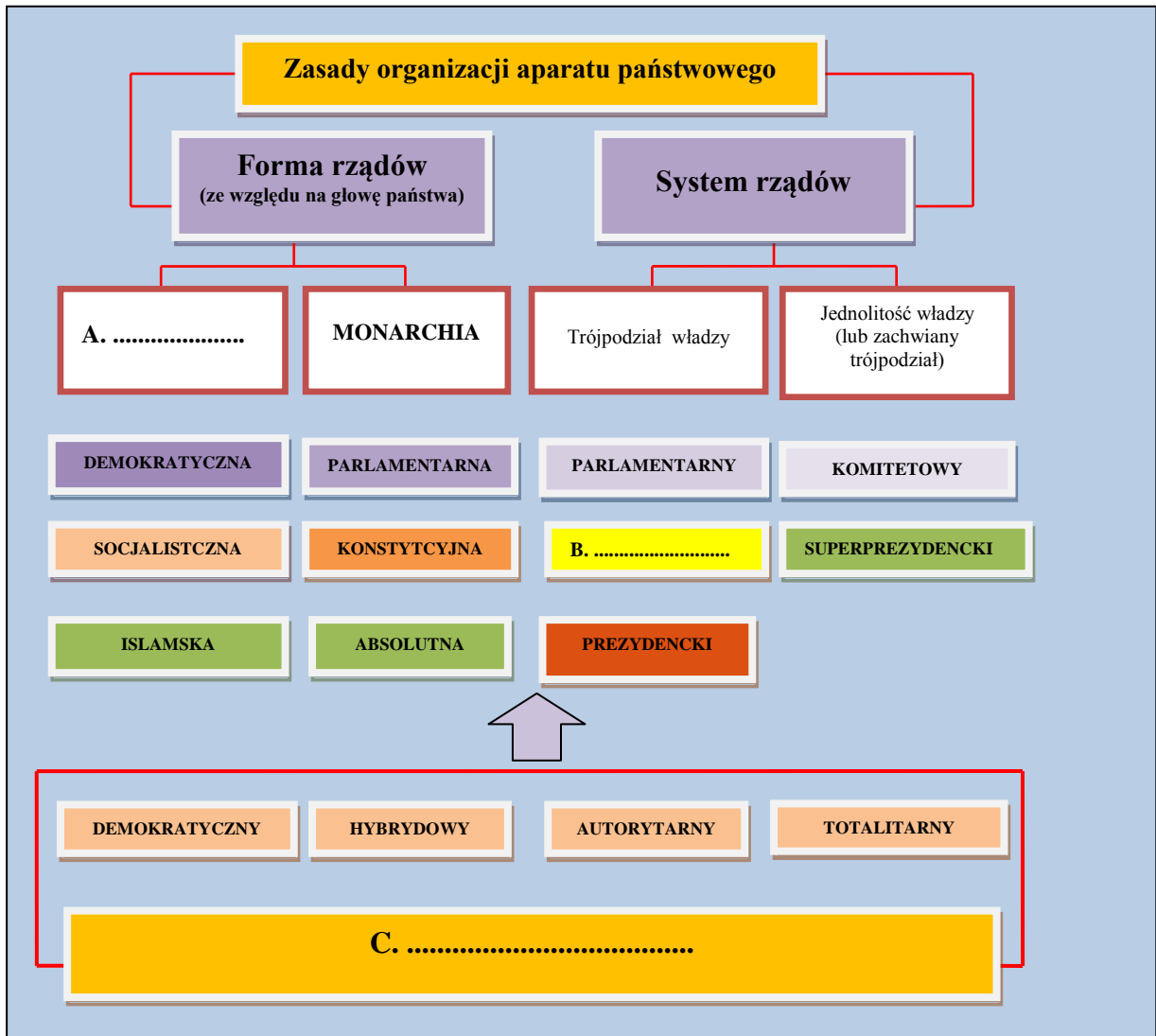
16.2. Podaj nazwę organizacji międzynarodowej, której organem doradczym jest przedstawiona komisja.

Odp.

Zadanie 17.

.../2 pkt

Uzupełnij tabelę wpisując w wykropkowane miejsca trzy właściwe terminy.

Na podstawie: W. Jakubowski, P. Załęski w: *Spoleczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, K.A. Wojtaszczyk, W. Jakubowski, P. Załęski (red.), Warszawa 2017, s. 23.

Zadanie 18.

.../1 pkt

Podaj nazwę typu reżimu politycznego, który rozpropagował amerykański politolog Fareed Zakaria.

Odp.

Zadanie 19.

.../1 pkt

W wykropkowane miejsce wpisz prawidłową literę. Według raportu „Nations in Transit 2017” Freedom House jedynym państwem grupy wszechradzkiej zaliczonym do kategorii „nieskonsolidowanych demokracji” (*semi-consolidated democracy*) jest/są:

- A) Słowacja
- B) Czechy
- C) Polska
- D) Węgry

Odp.

Zadanie 20.

.../1 pkt

Przyporządkuj polityków do ugrupowań politycznych, w których osoby te były liderami w pierwszych latach III RP. W wykropkowane miejsca wpisz odpowiednią literę. Nie wszyscy liderzy muszą zostać przyporządkowani.

Ugrupowanie polityczne	Lider
1. Konfederacja Polski Niepodległej	A. Wiesław Chrzanowski
2. Unia Polityki Realnej	B. Janusz Korwin-Mikke
3. Porozumienie Centrum	C. Tadeusz Mazowiecki
4. Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	D. Jarosław Kaczyński
5. Unia Demokratyczna	E. Leszek Moczulski
	F. Piotr Ikonowicz

Odp. 1. 2. 3. 4. 5.

Zadanie 21.

.../3 pkt

Po przeczytaniu poniższego testu wykonaj polecenia.

Rozmowy władzy z opozycją

Pod koniec 1988 i na początku 1989 roku w tej podwarszawskiej miejscowości odbywały się niejawnie rozmowy przedstawicieli władz PRL z reprezentantami „Solidarności”. Celem rozmów było przygotowanie obrad „Okrągłego Stołu”.

